

Oversigt over Plantesygdomme.

202. — September 1934.

Gule Blade i Runkel- og Sukkerroemarkerne er ikke mere saa fremtrædende som i sidste Maaned, de skjules nu af nye, grønne Blade.

Brun- og Hvidbakteriose i Kaalroer og Turnips er ret ondartede flere Steder og nedsætter Udbyttet føleligt.

Krusesygen har mange Steder bidraget til Roetoppens Ødelæggelse, og Hjerteforraadnelsen er ret almindelig. De fleste Beretninger lyder paa, at Wilhelmsburger er mindst angrebet, hvilket stemmer med vore Iagttagelser i Stammeforsøg. Fra nogle Egne af Jylland skrives dog, at denne Roe ogsaa er stærkt angrebet. Vi modtager gerne alle Oplysninger om Iagttagelser paa dette Omraade.

Skurv paa Kartofler er ikke værre end sædvanlig, kun paa stærkt kalkede Jorder gør den alvorlig Fortræd.

Tørforraadnelse i Kartofler findes næsten ikke i Aar paa de tidlige og middeltidlige Sorter.

Kartoflens Rodfiltsvamp er værst, hvor der har været dyrket Kartofler for ofte paa samme Sted, hvorved Jordsmitten bliver betydelig.

Indvendige Rustpletter i Kartofler er kun almindelig udbredt ved Tystofte.

Kartoffelbrok er fundet 4 nye Steder ved Ikast, Taulov, Haarby og Darum.

Æbleskurven har bredt sig stærkt i Efteraaret, dette sene Angreb understreger Betydningen af ikke at holde for tidligt op med Sprøjtning og Pudring i Haver, hvor Skurven ikke er saa fuldstændig bekæmpet, at der praktisk talt intet Smitstof findes. Pæreskurven synes at have bredt sig noget mindre end Æbleskurven.

Kærnefrugtskimmelen har ødelagt mangle Æbler og breder sig stadigt paa Lageret, ogsaa af denne Sygdom synes Pærerne at lide mindre end Æblerne.

Det i sidste Maaned omtalte Angreb af Kræftsvampens Fusarium-stadium, der begynder ved Blomsten hos Pærefrugterne, er ogsaa iagttaget ved Studsgaard og paa Esbjerg-Vardeegnen.

Chrysanthemumrust er ikke nær saa alvorlig, som den var sidste Aar.

Lyngby, 5. Oktober 1934.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for September modtaget 27 Indberetninger; endvidere er der besvaret 288 Forespørgsler.

RODFRUGT.

Bederust (*Uromyces betae*) ses i en Del Runkelroemarker ved Skanderborg og Horsens, men er uden større Betydning.

Gule Blade i Bedemarkerne er ikke saa fremtrædende som i sidste Maaned, fordi nye grønne Blade er vokset op og har skjult dem. Nord for Randers og i Øst-Vendsyssel ses ingen gule Roemarker.

Runkelroer med mørke Karstrænge er endnu ikke fundet andre Steder end paa Djursland og ved Aalborg, som meddelt i sidste Måanedsoversigt. Sidstnævnte Sted var Bladene ikke gule. Paa Djursland er det i 2 Tilfælde konstateret, at Sygdommen kun fandtes i den Del af Roemarken, som har faaet »Runkelroegødning«, medens den ikke var at se, hvor Roerne havde faaet »Kaalroegødning« (A. Larsen-Ledet).

Hvidbakteriose (*Erwinia carotovora*) er slem i Turnipsmarkerne paa Skelskør-Eggen og i Bjerger Herred. Samme Steder findes ogsaa mange Angreb af Brunbakteriose (*Pseudomonas campestris*) i Kaalroer; ofte ses Karstrengene mest brunfarvede foroven i Halsen, det tyder paa Smitte gennem de nu affaldne Blade. Paa Djursland har man flere Steder med afgjort Held bekæmpet Brunbakteriosen i Kaalroer ved at undgaa at give Kaalroerne Staldgødning og Krybbeaffald fra kaalroefodrede Køer og ved ikke at komme med Kaalroer eller Turnips mere end een Gang i hver Omdrift (A. Larsen-Ledet).

Skulpesvamp (*Alternaria brassicae* og *circinans*) bredte sig i Maa-nedens Løb stærkt paa Radisfrø ved Skelskør (Wraae-Jensen).

KARTOFLER.

Skurv (*Actinomyces scabies*) synes ikke at være særlig ondartet i Aar. Fra Aalborgegnen, Brande, Esbjerg, Midtfyn og Bagsværd meldes om stærke Angreb i enkelte, stærkt kalkede Marker. Fra Horsens skrives: »Det synes, som om Kartoffelskurven flere Steder er i Tiltagen her paa Eggen« (Chr. A. Nørholm). Før man beslutter sig til at merge, bør man

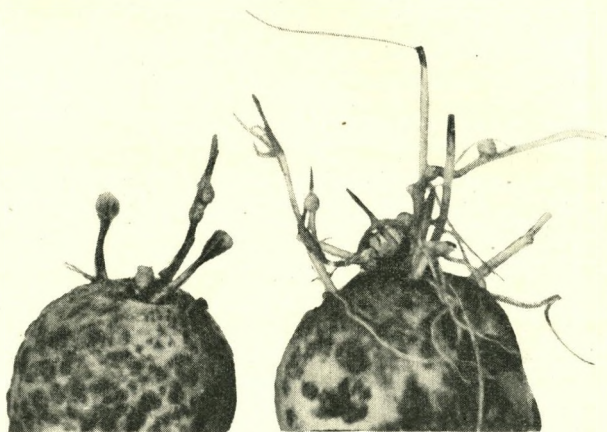
gøre sig klart, at Merglingen vil medføre mere Kartoffelskurv og derved forringe Spisekartofflernes Salgsværdi.

Ved Aalborg fandtes Jordens Reaktion i en gammel Kridtgrav at være pH 8,45; der fik Kartofflerne ikke Skurv.

Fra Tystofte meldes, at Juli og Erdgold var meget skurvede, medens Tidlig Rosen ikke fejlede noget. Det er usædvanligt, Erdgold plejer at være ret haardfør overfor Skurv.

Hvor Kartofflerne er groet to Gange, ser man de gamle Knolde — fra før Regnen kom — stærkt skurvede, mens de yngste er glatte og pæne.

Tørforraadnelse (*Phytophthora infestans*) findes praktisk talt ikke paa Knoldene af de tidlige og middeltidlige Sorter, og — saavidt det

Gengroede Kartoffler hvis Udløbere og nye Knolde er angrebet af Rodfildsvamp.

nu kan bedømmes — heller ikke paa de sildigere Sorter. Kun fra Ringsted-egnen foreligger Meddelelse om et ret betydeligt Angreb i en enkelt Mark (Chr. Moth Bundgaard). Muligheden for at faa Knoldene smittet under Optagningsarbejdet foreligger, hvor der endnu findes grøn Top med Skimmelangreb. Tørforraadnelsen i Knoldene vil da først vise sig senere, naar Kulerne aabnes. Frygten for at de efter Regnen nydannede Knolde lettere skulde smittes end de gamle har foreløbig ikke vist sig begrundet.

Rodfildsvamp (*Rhizoctonia solani*) findes overalt i Landet som sorte Sklerotier paa Kartoffelknoldene; men Angrebene er ikke værre i Aar end sædvanlig, snarere en Smule svagere. Erfaringerne om Jordsmittens Betydning bekræftes. Der er mindre Rodfildsvamp i Marker, hvor der er 8 Aar mellem Kartoffelafrøderne, end hvor der kun er 1—4 Aar imellem. Naar der dyrkes Kartoffler hvert Aar paa samme Sted, bliver Angrebene stærkere. I et Forsøg paa Fedgaarden var der i Fjor omkring 60 % af Knoldene angrebne, i Aar ca. 75 %. I et andet Forsøg, ved Hundested, fandtes der 100 % angrebne Knolde, selv efter Afsvamp-

ning, skønt der næsten ingen Angreb var paa Spirerne; det skyldes Jordsmitten.

Paa de nye Udløbere, der ved Gengroning udgaar fra de først ansatte Knolde, ses Angreb af Rodfiltsvamp.

Naar man finder Kartoffelplanter med kun ganske enkelte store og en Mængde ganske smaa, tæt ved Stænglen siddende Knolde, kan det være en Følge af Rodfiltsvampens Angreb, som har ødelagt de første Udløbere.

Rustpletter i Kartofflerne er endnu ikke fundet mange Steder. Paa Kertemindeegnen, ved Skelskør, i Lyngby og paa Samsø er de ikke set eller af ringe Betydning. Ved Studsgaard er foreløbig kun fundet Rustpletter i Alpha, hvorimod de er meget udbredt ved Tystofte (H. Bagge).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er i September fundet paa 4 nye Steder, ved Taulov (Jes Nielsen), Ilskov (A. Binderup), Darum og Haarby ved Skanderborg.

OLAF NIELSEN.

FRUGTHAVEN.

Æbleskurven (*Venturia inaequalis*) har som allerede nævnt i Oversigten for August bredt sig stærkt i Efteraaret. Skaden synes mange Steder at være blevet betydelig alvorligere i September. Det er tydeligt, at de sidste Maaneders Regn, meget rigelige Dug og høje Temperatur har været meget gunstig for Skurven.

I ualmindelig tydelig Grad ses det i Aar, at en Sprøjtning eller Pudring (helst flere) efter 1. August kan være nødvendig i Haver, hvor Skurven ikke ved flere Aars gennemført Behandling er bekæmpet, saaledes at der faktisk intet Smitstof findes. Hertil kommer saa, at hvis man kan frygte Smitte fra Nabohaver, maa der arbejdes mere paa Bekæmpelse af Skurven end i store, rationelt passede Frugthaver, hvor Nabosmitten er af underordnet Betydning. Som naturligt er, viser disse smaa sildige Skurvinfektioner sig mest paa de modtagelige Sorter, hyppigst nævnes Boiken, Cox' Pomona og Graastener, herved faar vi atter understreget, at det er praktisk at sprøjte eller pudre de modtagelige Sorter flere Gange end de modstandsdygtige.

At denne sene Skurvinfektion er almindelig Aar efter Aar understreges af en Udtalelse fra Skive, hvori det i Oversigten for August omtalte ejendommelige rødplettede Udseende, som Angrebet har i Begyndelsen, ogsaa beskrives: »I den Tid, jeg har iagttaget Frugtræerne og ført Journal, har det hvert Aar vist sig, at vi ca. 15.—20. August uvægerligt faar et Skurvangreb selv i tørre Perioder. I Aar saaes det allerede i første Halvdel af August meget slemt i Haver, hvor der ikke var foretaget sen Sprøjtning. Det viste sig i mange Tilfælde, særlig paa Rødt Ananasæble, Belle de Boskoop og Signe Tillisch, som en rød Plet — det saa ud, som om Æblerne havde faaet Mæslinger — det gik hurtigt over til at danne en rød Ring om en ganske lille Skurvplet, i Løbet af en Uges Tid viste der sig saa en typisk Skurvplet. Angrebet kunde standses ved Pudring« (J. C. Myrhøj).

Fra Lolland-Falster skrives, at der i den senere Tid er set en Del Skurvangreb paa unge Skud, men kun sjældent paa Frugterne (Georg Jensen).

Pæreskurv (*Venturia pirina*) synes nogle Steder at have haft en lignende Udbredelse i Efteraaret som Æbleskurven, men fra andre Steder meddeles det dog, at Pæreskurven har bredt sig tydeligt mindre.

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) er mange Steder meget alvorlig paa Æble, saavel paa Frugterne paa Træerne som paa de

Mirabeller revnede efter stærk Regn.

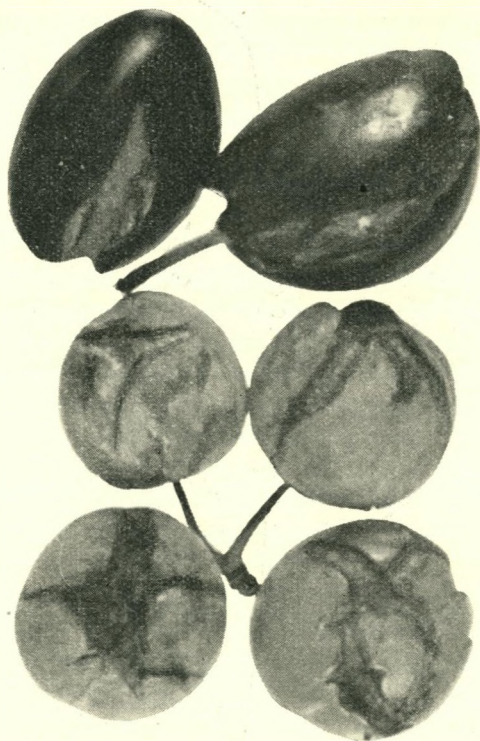
nedplukkede Æbler. Det er som sædvanlig tydeligt, at Frugter, som er saarede af Hagl, Larver eller Sprøjteskade særlig let angribes, ja saa stærkt, at næsten alle saadanne Æbler nogle Steder ødelægges af Svampen. Kærnefrugtskimmelen synes iflg. Indberetningerne at være mindre alvorlig paa Pære end paa Æble.

Kræft (*Fusarium Wilkommi*), der faar Frugterne til at raadne ved Blomsten, har været meget ondartet paa Grev Moltke paa Esbjerg-Vardeegnen og er ogsaa iagttaget ved Studsgaard (M. Sørensen, N. C. Jensen).

Flueplet (*Leptothyrium pomi*) er iagttaget paa enkelte Træer paa Borupegnen (Grethe Langsø Nielsen).

Den stærke Regn, som faldt omkring den første September, forårsagede, at talrige Blommer og Mirabeller revnede som vist paa Billedet.

Om Sommertørkens Indflydelse skrives fra Vejen: »Her paa Egnen, især paa de lette Jorder, blev mange Sommer- og tidlige Efteraarsæbler smaa som Følge af den langvarige Tørke, men efter at Regnen er kommet, naar Efteraarsæbler som Belle de Boskoop, Bismarck og Bramley fuld Udvikling (Jens Thorsen). Denne Udtalelse kan nok siges at passe for mange Egne af Landet.

Blommer revnede efter stærk Regn.

KØKKENHAVEN.

Løgskimmel (*Peronospora Schleideni*) er almindelig, men ikke ondartet.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) paa Tomater har været godartet i Aar.

PRYDHAVEN.

Om Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) skrives: »Naar man tænker paa det ondartede Angreb i Fjor, maa man forbavses over saa lidt, man ser i Aar (Verner Nielsen).

Rosenskimmelen (*Peronospora sparsa*) blev saa alvorlig i et Hus, hvor der en Periode ikke kunde fyres, at alle Bladene faldt af, først af Briarcliff, senere af Md. Butterfly (Verner Nielsen).

ANNA WEBER.

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*) har ofte i alvorlig Grad bidraget til at ødelægge Roetoppen, og Hjerteforraadnelsen er optraadt mange Steder. De fleste Indberetninger lyder paa, at Wilhelmsburger er mindre angrebet end Bangholm, hvilket stemmer med vore egne lagttagelser i Stammeforsøget paa Virumgaard, hvor Forskellen er meget tydelig. Enkelte Beretninger fra Jylland (S. M. Sørensen, Dons Christensen) hævder dog, at Wilhelmsburger er stærkt angrebet!

Fluelarver. I de nederste gule Blade paa Kaalroerne finder man ofte Fluelarver, der minerer i Stilk og Midtribbe. Det drejer sig antagelig om Arten *Phytomyza flavicornis*, der dog ikke kan anses som primær Aarsag til Bladenes Visnen.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Angrebene er nu i det væsentlige overstaaet, men den forvoldte Skade er ofte meget stor, og nu ved Optagningen viser det sig mange Steder, at praktisk talt alle Roerne er mere eller mindre gnavet af Larverne. Vi har modtaget mange Beretninger om god Virkning af Kryolit-Klid, hvor Behandlingen udførtes i Tide.

Roeaal (*Heterodera schachtii*). Paa et Stykke Kærjord ved Grenaa, hvor man for ca. 30 Aar siden opgav at dyrke Roer og i en længere Aarrække valgte andre Afgrøder, har man igen i de senere Aar forsøgt Runkelroer, som dog atter slog fejl. Nu i Aar har man forsøgt Kaalroer til Frø, men de trivedes slet, og Stykket maatte ompløjes. Vi havde Lejlighed til at undersøge nogle Planter, der viste sig at være angrebet af Aal. I et tilstødende Stykke med Runkelroer fandt vi ogsaa en stærk Besætning af Aal paa Rødderne, og i de nærmeste 8—10 Rækker var Roerne svage. Uden Tvivl er Aalene Aarsag til »Roetrætheden« i denne Mark, og det er interessant, at Kaalroerne ogsaa er bukket under for Angrebet. Vi har før set Angreb paa Kaalroer, men hidtil uden synlig Skadevirkning.

ANGREB I KORNFORRAAD.

Kornbillerne (*Calandra granaria*) har gjort mere Skade end ellers, hvilket sikkert skyldes den varme Sommer, men vi vil gøre opmærksom paa, at der kan findes andre skadelige Biller end denne Art.

Vi fik saaledes tilsendt en Prøve Laplata Byg, der var delvis ødelagt af Arten *Rhizopertha dominica*, Tyskernes »Getreidekapuziner«. Det er en lille tropisk Bille, der er fundet som Skadedyr i Kornlagre o. lign. Steder baade i Europa og Amerika. Her i Landet er den ikke tidligere bemærket i Korn. Ligesom Kornbilleren kan den angribe uskadte Kærner

og saaledes gøre megen Skade. Den findes ofte i Selskab med andre Biller f. Eks. de kosmopolitiske Arter *Silvanus surinamensis*, *Tribolium navale* og *Laemophloeus pusillus*. Alle disse Arter var til Stede i den undersøgte Prøve. De er dog næppe i Stand til at angribe de hele Korn, men følger i de førstnævnte Billers Spor og forværrer Skaden. Det vil være rigtigst at holde Udkig med *Rhizopertha* o. a. udenlandske Skadedyr, der eventuelt kan indføres med Korn fra fremmede Lande!

PROSPER BOVIEN.
